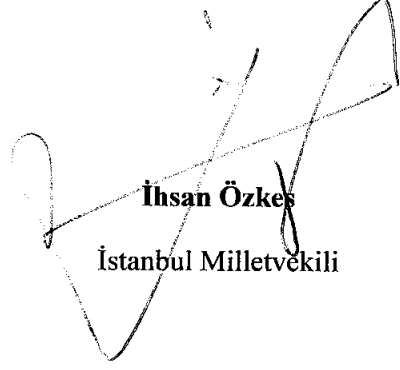

T.C. M. M.
T.C. İSTANBUL BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Başkanlığı
23.10.2013
1165

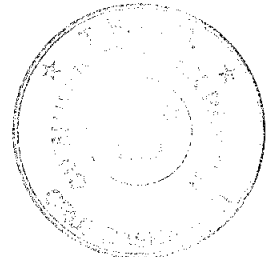
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

3194 Sayılı İmar Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

İhsan Özkes
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Bağımsızlık, İmar, İktisat ve Turizm - İnsan Hakları, İçişleri - Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor			
Esas Komisyon	İçişleri			
Tarih:	30 Ekim 2013 E. M. 2/1807			
Ysm. Uzm.	Bsk. Yrd.	Başkan	Gn. Bsk. Yrd.	Gn. Bsk.
				
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ
23 Ekim 2013
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
23 Ekim 2013
No: 252439

GEREKÇE

Alevi vatandaşlarımız, ülkemizin kültürel, tarihsel ve sosyal yanlarının en çok vücut bulmuş unsurlarından birisidir.

Ülkemizin hemen her yerinde barış ve huzur içerisinde yaşayan Alevi vatandaşlarımız, ibadet mekanı olan cemevlerini açmakta çok büyük zorluklar ve bürokratik engellerle karşılaşmaktadır.

Demokrasiyi hukuk güvencesine alan ve gelenek haline getiren toplumlar asla bu tip engelleri vatandaşlarının önlerine çıkarmazlar.

Çağdaş hukuk toplumlarında devlet, vatandaşlarına tepeden inme dayatmalarda bulunmaz. Çağdaş hukuk toplumlarında inanç toplulukları demokrasi ve hukuk kuralları çerçevesinde kendileri açısından uygun gördükleri yerde özgürce ibadet yapabilir ve ibadethane açabilirler.

Yüzünü çağdaş medeniyetler seviyesine dikmesi gereken Türkiye’de, haklarını demokratik yollarla arayan Alevi vatandaşlarımızın inanç biçimleri hem yok sayılıyor hem de onlara çoğunluğun inanç ve yaşam şekli dayatılıyor.

Bu dayatma ve tepeden inme yaklaşım derhal durdurularak, Alevi vatandaşlarımızın cemevi açma konusunda önlerinde duran engeller derhal ortadan kaldırılmalı, inanç ve ibadet yeri açma özgürlükleri yasal güvenceye alınmalıdır.

Çünkü, Anayasanın 10. Maddesi ‘Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir’ diyerek vatandaşların inanç ve ibadet özgürlüklerinin altını çizer.

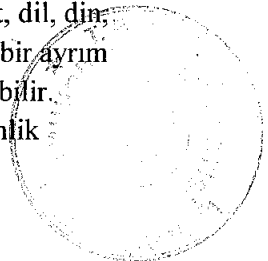
Anayasanın 24. Maddesinde ‘Herkes, vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir’ ve ‘ibadet, dinî âyin ve törenler serbesttir’ denilerek devletin tüm kurumlarıyla, inançlara eşit şekilde yaklaşması gerektiğini belirtilmektedir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda 25 Kasım 1981 tarihinde kabul edilen ‘Din veya İnanca Dayanan Her Türü Hoşgörüsüzlüğün ve Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Bildiride’ inanç gruplarının özgürce ibadetlerini yapacak koşulların hazırlanması ve korunmaya alınması gerektiği belirtilmiştir.

Aynı bildirinin 1. Maddesinde ‘Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, bir dine veya dilediği bir inanca sahip olma ve dinini veya inancını kendi başına veya başkaları ile birlikte toplu olarak ve aleni veya gizli bir biçimde ibadet etme, gereklerine uyma, uygulama ve öğretme yoluyla açığa vurma özgürlüğünü de içerir’ denilerek, inanç topluluklarının özgürlüklerle buluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

Türkiye tarafından imzalanan ve 27 Mayıs 1949 tarihinde 7217 sayılı resmi gazetesinin yayınlanmasıyla kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 18. maddesinde ‘Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, din veya topluca, açık olarak ya da özel biçimde öğrenim, uygulama, ibadet ve dinsel törenlerle açığa vurma özgürlüğünü içerir’ denilmektedir.

Yine İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin 2. Maddesi ‘Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu Bildirge ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir. Ayrıca, ister bağımsız olsun, ister vesayet altında veya özerk olmayan ya da başka bir egemenlik

kısıtlamasına bağılı ülke yurttaşı olsun, bir kimse hakkında, uyruğunda bulunduğu devlet veya ülkenin siyasal, hukuksal veya uluslararası statüsü bakımından hiçbir ayırım g zetilmeyecektir' diyerek, ibadet ve inanç özgürlüklerinin uygulanmasının evrensel olduğunu, ayırım gözetmeksizin uluslararası alanda beyan etmiştir.

Anayasa'nın ve Türkiye'nin de imzaladığı Uluslararası sözleşmelerin hükümlerine rağmen ülkemizde yaşayan Alevi vatandaşlarımız, inanç özgürlüklerinden, inanç temsiliyetinden ve kamu kaynaklarının eşit şekilde kullanılması ve paylaşılmasından yararlanamamaktadır.

Avrupa Birliği Komisyonu'nun ilerleme raporunda da aynı adaletsizliğin devam ettiğinin altı çizilerek, 2012 yılında Türkiye'de düşünce, vicdan ve din özgürlüğü konusunda kaydedilen ilerlemenin sınırlı kaldığı belirtilmiş ve Alevi'lerin durumunun da bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

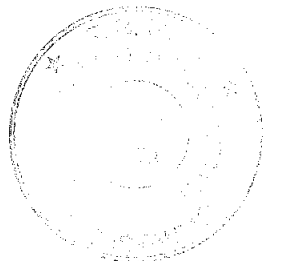
2013 Avrupa Birliği İlerleme Raporunda da, 2009'da Alevilere yönelik yapılan açılımların devam etmesine ilişkin somut adımların atılmadığı, Cemevleri'nin ibadet yeri olarak resmen tanınmadığı ve Alevi'lerin, yeni ibadet yerleri a malarında zorluklarla karşılaştığı belirtilmiştir. Raporun devamında konuyla ilgili Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, İslam'daki yeg ne ibadethanenin cami olduğu yönünde görüşü ile yetkililerin bu görüşü tekrarlamaları ve mahkemelerde de Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu görüşünün kullanılmış olması eleştirilmiştir.

Cemevi açma konusunda bazı belediyelerin iyi niyetli girişimleri taktire şayan olsa da genelde cemevlerinin açılması konusundaki özgürlükler güvence altına alınamamaktadır.

Örneğin, 2012 de Didim Alevi Bektaşı Kültür ve Cemevi yetkililerine il e kaymakamlığından gönderilen bir tebligatta, cemevinin işgalci olarak bulunduğu, bu sebeple de 2 yıllık süre için, 50 bin liralık ecrimisil bedelinin ödenmesi tebliğ edilmiştir. Cemevi yetkilileri 2004 yılında belediye ile yapılmış kira anlaşmasına istinaden karara itiraz etmiş ancak buna rağmen derneğe ait banka hesabında bulunan 22 bin liraya da el konulmuştur.

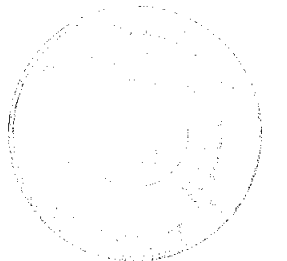
Gelen ikinci bir tebligatta, Cemevi'nin bir ay içerisinde yıkılacağı ve yetkililerin bir ay içerisinde gerekli hazırlıkları, tahliye işlemini yapması bildirilmiştir. Konuya gerekli itirazlar yapıldıktan sonra Didim'de yaşayan tüm Aleviler konuya itiraz ederek demokratik yollarla cemevinin yıkılmasını engellemişlerdir.

Didim Belediye meclisi yaptığı 2 Temmuz 2013 tarihli toplantısında, oy birliği ile araziye il e imar planına "Cemevi" olarak işlemiştir. Bu durum, cemevinin resmi belgelerde de "Cemevi" olarak kabul edilmesi demektir. Bir anlamda Cemevi'nin varlığını tanıma olacaktı ki bu girişime Didim Mal Müdürlüğü'nden kararın yasal olmadığı yönünde itiraz gecikmedi. Mal Müdürlüğü'nden gelen itiraz yazısında; **"Cem evinin Kültürel tesis alanı olduğuna dair hiçbir norm kayıt mevcutta bulunmamakta ayrıca 3194 sayılı İmar Kanununda 'Cami' ibaresi 15.07.2003 tarihli ve 4928 sayılı kanunun 9. Maddesi ile 'ibadet yeri' olarak değiştirilmiş olup Cem evlerinin ibadethane statüsünde sayılıp sayılamayacağı netlik kazanmadığından yapılan plan değişikliğinin yasal dayanağı bulunmamaktadır"** ifadesine yer verilmiştir. Bunun  zerine; Didim Belediye Meclisi, gelen itiraz ile konuyu tekrar meclis toplantısında görüşerek itirazı reddetmiş ve arazinin imar planında **"Cemevi"** olarak kalmasını istemiştir.

Bu örnekte de görüldüğü üzere 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda yer alan 'İbadet yeri' ifadelerinin '**Cami, Cemevi, Mescit, Kilise, Sinagog, Havra**' olarak değiştirilmesi ve bunun sonucunda cemevlerinin belediyelerin imar planlarında '**ibadethane**' olarak işlenmesi, Alevi vatandaşlarımızın yıllardır uğradığı hak gasplarından birisine son vermek demek olacaktır.

Yapılacak bu değişiklikler Anayasa'mızın ve tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelerin gereğini yerine getirerek yıllardır süren büyük bir adaletsizliğin giderilmesine, vatandaşlarımızın tamamının devlete ve demokrasiye olan güvenlerini arttırmaya, ülkemizde son yıllarda zayıflayan birlik ve beraberlik duygularımızın güçlenmesine neden olacaktır.

**3194 SAYILI İMAR KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1 - 3194 sayılı İmar Kanununda yer alan ‘İbadet yeri’ ibareleri ‘Cami, Cemevi, Mescit, Kilise, Sinagog, Havra’ olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 - Bu kanun hükümlerini bakanlar kurulu yürütür.

